

p-ISSN 2308-5258

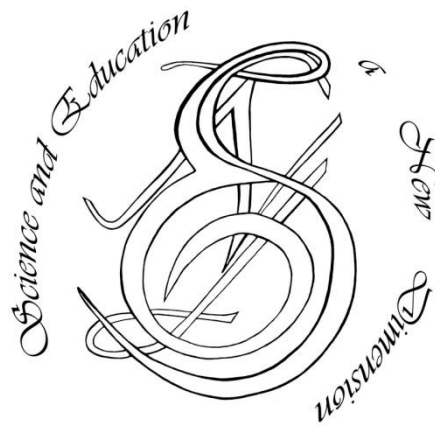
e-ISSN 2308-1996

VIII(89), Issue 221, 2020 Feb.

SCIENCE AND EDUCATION A NEW DIMENSION

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2020-221VIII89>

Pedagogy and Psychology



Editorial board

Editor-in-chief: Dr. Xénia Vámos

Honorary Senior Editor:

Jenő Barkáts, Dr. habil. Nina Tarasenkova, Dr. habil.

Andriy Myachykov, PhD in Psychology, Senior Lecturer, Department of Psychology, Faculty of Health and Life Sciences, Northumbria University, Northumberland Building, Newcastle upon Tyne, United Kingdom

Edvard Ayvazyan, Doctor of Science in Pedagogy, National Institute of Education, Yerevan, Armenia

Ferenc Ihász, PhD in Sport Science, Apáczai Csere János Faculty of the University of West Hungary

Ireneusz Pyrzyk, Doctor of Science in Pedagogy, Dean of Faculty of Pedagogical Sciences, University of Humanities and Economics in Wrocław, Poland

Irina Malova, Doctor of Science in Pedagogy, Head of Department of methodology of teaching mathematics and information technology, Bryansk State University named after Academician IG Petrovskii, Russia

Irina S. Shevchenko, Doctor of Science in Philology, Department of ESP and Translation, V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine
Department of Psychology, Faculty of Health and Life Sciences, Northumbria University, Northumberland Building, Newcastle upon Tyne, United Kingdom

Kosta Garow, PhD in Pedagogy, associated professor, Plovdiv University „Paisii Hilendarski”, Bulgaria

László Kótis, PhD in Physics, Research Centre for Natural Sciences, Hungary, Budapest

Larysa Klymanska, Doctor of Political Sciences, associated professor, Head of the Department of Sociology and Social Work, Lviv Polytechnic National University, Ukraine

Liudmyla Sokurianska, Doctor of Science in Sociology, Prof. habil., Head of Department of Sociology, V.N. Karazin Kharkiv National University

Marian Wloshinski, Doctor of Science in Pedagogy, Faculty of Pedagogical Sciences, University of Humanities and Economics in Wrocław, Poland

Melinda Nagy, PhD in Biology, associated professor, Department of Biology, J. Selye University in Komarno, Slovakia

Alexander Perekhrest, Doctor of Science in History, Prof. habil., Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine

Nikolai N. Boldyrev, Doctor of Science in Philology, Professor and Vice-Rector in Science, G.R. Derzhavin State University in Tambov, Russia

Oleksii Marchenko, Doctor of Science in Philosophy, Head of the Department of Philosophy and Religious Studies, Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine

Olga Sannikova, Doctor of Science in Psychology, professor, Head of the department of general and differential psychology, South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky, Odessa, Ukraine

Oleg Melnikov, Doctor of Science in Pedagogy, Belarusian State University, Belarus

Perekhrest Alexander, Doctor of Science in History, Prof. habil., Bohdan Khmelnytsky National University in Cherkasy, Ukraine

Riskeldy Turgunbayev, CSc in Physics and Mathematics, associated professor, head of the Department of Mathematical Analysis, Dean of the Faculty of Physics and Mathematics of the Tashkent State Pedagogical University, Uzbekistan

Roza Uteeva, Doctor of Science in Pedagogy, Head of the Department of Algebra and Geometry, Togliatti State University, Russia

Seda K. Gasparyan, Doctor of Science in Philology, Department of English Philology, Professor and Chair, Yerevan State University, Armenia

Sokuriaynska Liudmyla, Doctor of sociological science. Prof. Head of Department of Sociology. V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine

Svitlana A. Zhabotynska, Doctor of Science in Philology, Department of English Philology of Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine

Tatyana Prokhorova, Doctor of Science in Pedagogy, Professor of Psychology, Department chair of pedagogics and subject technologies, Astrakhan state university, Russia

Tetiana Hranchak, Doctor of Science Social Communication, Head of department of political analysis of the Vernadsky National Library of Ukraine

Valentina Orlova, Doctor of Science in Economics, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ukraine

Vasil Milloushev, Doctor of Science in Pedagogy, professor of Department of Mathematics and Informatics, Plovdiv University „Paisii Hilendarski”, Plovdiv, Bulgaria

Veselin Kostov Vasilev, Doctor of Psychology, Professor and Head of the department of Psychology Plovdiv University „Paisii Hilendarski”, Bulgaria

Vladimir I. Karasik, Doctor of Science in Philology, Department of English Philology, Professor and Chair, Volgograd State Pedagogical University, Russia

Volodimir Lizogub, Doctor of Science in Biology, Head of the department of anatomy and physiology of humans and animals, Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine

Zinaida A. Kharitonchik, Doctor of Science in Philology, Department of General Linguistics, Minsk State Linguistic University, Belarus

Zoltán Poór, CSc in Language Pedagogy, Head of Institute of Pedagogy, Apáczai Csere János Faculty of the University of West Hungary

Managing editor:

Barkáts N.

© EDITOR AND AUTHORS OF INDIVIDUAL ARTICLES

The journal is published by the support of Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe

BUDAPEST, 2015

Statement:

By submitting a manuscript to this journal, each author explicitly confirms that the manuscript meets the highest ethical standards for authors and co-authors. Each author acknowledges that fabrication of data is an egregious departure from the expected norms of scientific conduct, as is the selective reporting of data with the intent to mislead or deceive, as well as the theft of data or research results from others. By acknowledging these facts, each author takes personal responsibility for the accuracy, credibility and authenticity of research results described in their manuscripts. All the articles are published in author's edition.

THE JOURNAL IS LISTED AND INDEXED IN:

INDEX COPERNICUS: ICV 2014: 70.95; ICV 2015: 80.87; ICV 2016: 73.35; ICV 2018: 90.25

GOOGLE SCHOLAR

CROSSREF (DOI prefix:10.31174)

ULRICHS WEB GLOBAL SERIALS DIRECTORY

UNION OF INTERNATIONAL ASSOCIATIONS YEARBOOK

SCRIBD

ACADEMIA.EDU

CONTENT

PEDAGOGY.....	7
Критерії сформованості термінологічної компетентності студентів-іноземців під час навчання української мови як іноземної <i>Д. В. Фурт.....</i>	7
Дослідження рівня сформованості регулятивно-вольового компонента компетентності самоорганізації майбутніх викладачів вищої школи у професійній діяльності <i>Н. М. Мирончук.....</i>	11
Competence-based “Professional Foreign language” Educational Programs for Students of Economic Specialties: Ukrainian through European Dimension <i>A. O. Roliak.....</i>	15
System of exercises for teaching future seafarers how to write business correspondence in English <i>N. V. Samonenko.....</i>	18
Тенденції розвитку та прогностичні перспективи професійно-педагогічної підготовки вчителя в умовах управління якістю освітніх послуг <i>Н. М. Павлуценко, О. В. Шаповалова, Е. Д. Харькова, С. М. Кондратюк.....</i>	21
Сушність и специфика профессионального самосовершенствования учителя начальных классов <i>Т. В. Шестакова.....</i>	24
Peculiarities of Teaching Business English to Ex-Servicemen and Their Family Members: Experience of Implementing Ukraine-Norway Project <i>Yu. V. Shevchenko, H. A. Dvynych.....</i>	30
Теоретичне обґрунтування моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців <i>Н. В. Стаднік, О. В. Матушевська, Ю. О. Волинець.....</i>	34
Дидактичний аналіз підручника математики: новації та результати самооцінювання слухачів дистанційного курсу підвищення кваліфікації <i>Н. А. Тарасенкова.....</i>	38
Techniques and Strategies of Critical Thinking Development in the Process of ESL Teaching <i>Н. Tekliuk.....</i>	42
Ефективність управління розвитком професійної компетентності фахівців центрів соціальних служб <i>Н. В. Циган.....</i>	45
PSYCHOLOGY.....	49
Психологічний аналіз основних тенденцій політичної ідентичності студентів <i>В. О. Льницький, Р. В. Каламаж.....</i>	49
Періодизація в дослідженні емоцій <i>В. О. Толмачевська, О. Є. Самара.....</i>	55
Конативно-регулятивний вимір особистості прокрастинатора <i>О. В. Журавльова.....</i>	58
Особливості репрезентації часу і часова перспектива у військовослужбовців, що мали досвід бойових дій <i>З. О. Кіресва, В. А. Кушнеров.....</i>	61

Теоретичне обґрунтування моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців

Н. В. Стаднік*, О. В. Матушевська, Ю. О. Волинець

Комунальний заклад вищої освіти Київської обласної ради
«Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж», м. Біла Церква, Україна;
Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради
«Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», м. Біла Церква, Україна;
Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна
*Corresponding author. E-mail: n.stadnik72@ukr.net

Paper received 03.02.20; Revised 14.02.20; Accepted for publication 17.02.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2020-221VIII89-08>

Анотація. Обґрунтовано теоретичні засади моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців, яка поєднує концептуальний (мета, завдання, наукові підходи, принципи, суб'єкти партнерської взаємодії), інформаційно-аналітичний (компоненти, критерії, показники і рівні сформованості партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців), діяльнісний (педагогічні умови, етапи, зміст, форми, методи і засоби, стратегії і техніки партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців), результативний блоки.

Ключові слова: партнерська взаємодія; модель партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців; компоненти, критерії, показники і рівні сформованості партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців.

Вступ. Проблема партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців перебуває у центрі уваги багатьох науковців, дослідників і практиків. Останнім часом уважного ставлення дослідників потребує розроблення моделі партнерської взаємодії закладів освіти і батьків дітей дошкільного віку, обґрунтування її теоретичних засад.

Короткий огляд публікацій за темою. Розроблення моделі партнерських відносин закладу освіти з сім'єю набуло актуальності в період становлення й розвитку теорії виховних систем у роботах учених А. Гавриліна, С. Герасіної, В. Караковського, В. Кириченко, Л. Новикової, Н. Селіванової та ін. Дослідники розглядають партнерство як рівноправний вплив на усі процеси розвитку системи: формулювання цілей і завдань, визначення й добір оптимальних форм взаємодії, здійснення управління й контролю тощо [3]. Учені І. Попова, Л. Маліна, А. Зякіна зазначають, що в наукових і літературних джерелах найбільше представлені дві основні моделі взаємодії закладу освіти і сім'ї: інформаційно-консультативна і модель різнорівневої взаємодії [5], однак у практиці діяльності закладів освіти чітко окреслені ще два варіанти моделей педагогічного супроводу сімейного виховання: модель партнерських відносин і координаційна модель. Кожна модель має свої ознаки і характеристики змісту взаємодії педагогів і батьків, які проявляються у цілепокладанні, доборі оптимальних методів і форм роботи з батьками.

Мета статті – теоретично обґрунтувати модель партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців.

Матеріали і методи. У процесі дослідження використано такі методи: аналіз, порівняння, класифікація, узагальнення, систематизація, які застосовувалися для теоретичного обґрунтування моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців.

Матеріали дослідження презентовано у науково-методичному комплекті «Партнерська взаємодія фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців» (у 4-х частинах), ресурсах інформаційної системи КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педаго-

гічних кадрів» «Нормативно-правове і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу», випусках спеціалізованого педагогічного видання департаменту освіти Київської облдержадміністрації і КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» «Інформаційно-методичний збірник».

Результати та їх обговорення. Теоретичне обґрунтування моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців здійснено нами з використанням результатів наукових досліджень І. Деснової, В. Кириченко, Г. Ковганич, В. Оніпко, І. Перепелюк, Т. Цуркан [1; 2; 3; 4; 8].

У процесі розроблення моделі нами запропоновано такі **інтегровані блоки**: концептуальний, інформаційно-аналітичний, діяльнісний, результативний. **Концептуальний блок** визначає концептуальні засади партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців, а саме: мету, завдання, наукові підходи, принципи, суб'єктів партнерської взаємодії. **Інформаційно-аналітичний блок** поєднує компоненти, критерії, показники і рівні сформованості партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців. **Діяльнісний блок** визначає педагогічні умови, етапи, зміст, форми, методи і засоби, стратегії і техніки партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців. **Результативний блок** визначає результати партнерської взаємодії, яка спрямована на дотримання конституційних засад і демократичних цінностей громадянського суспільства; створення комфортного і безпечного освітнього середовища; розвивального та мотивуючого освітнього простору для розвитку, виховання і соціалізації дитини; спільної діяльності педагогів, батьків, громадськості з розроблення індивідуальної освітньої траєкторії, що передбачає реалізацію її особистісного потенціалу з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх методів і засобів [6].

Метою моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців є інтеграція батьків

у педагогічний процес на основі створення умов психолого-педагогічного супроводу дитини в освітньому процесі.

На основі вивчення й аналізу праць М. Войчик, В. Кириченко, І. Перепелюк, відповідно до визначеної мети нами сформульовано **завдання партнерської взаємодії**, зокрема: встановлення партнерських відносин з батьками вихованців; участь батьків в організації освітнього процесу та управлінні життєдіяльністю закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО); визначення ціннісних орієнтирів спільної діяльності; вивчення освітніх запитів і потреб батьків та вихованців на основі проведення діагностичних досліджень; створення сприятливих умов для життєдіяльності дітей дошкільного віку відповідно до їхніх інтересів та потреб і суспільних очікувань; науково-методичне та інформаційне забезпечення просвітницької роботи з батьками вихованців з метою підвищення їхньої компетентності; сприяння набуттю батьками і дітьми позитивного соціального досвіду, виробленню системи життєвих цінностей [3; 4].

На основі здійсненого аналізу психолого-педагогічної літератури, вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду з проблеми дослідження визначено низку **наукових підходів**, які є методологічним підґрунтям партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців, зокрема: особистісно зорієнтований, системний, компетентнісний, середовищний, синергетичний, культурологічний [3]. *Особистісно зорієнтований підхід* забезпечує спрямованість партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків на розвиток особистості суб'єктів освітньої діяльності відповідно до їхніх здібностей, нахилів, інтересів, ціннісних орієнтацій та набутого досвіду діяльності. У контексті *системного підходу* партнерська взаємодія фахівців дошкільної освіти і батьків є багатовимірною відкритою соціально-педагогічною системою, яка здійснює упорядкування погоджених впливів суб'єктів взаємодії. *Компетентнісний підхід* спрямований на формування компетентностей (комплексу умінь, смислових орієнтацій, адаптаційних можливостей, способів і досвіду діяльності в різних життєвих ситуаціях для досягнення конкретних практичних цілей). *Середовищний підхід* передбачає інтеграцію діяльності фахівців дошкільної освіти і батьків щодо створення безпечного і комфортного середовища виховання і розвитку дітей дошкільного віку. *Синергетичний підхід* сприяє самовизначенню, саморозвитку і самореалізації суб'єктів партнерської взаємодії. *Культурологічний підхід* забезпечує гармонізацію інтересів суб'єктів взаємодії, засвоєння культурних надбань свого народу.

Повноцінна реалізація зазначених вище підходів забезпечується дотриманням принципів, необхідних для здійснення партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців. На основі здійсненого наукового пошуку нами визначено такі **принципи партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців**: взаємна довіра, взаємне визнання прав, компетенцій і компетентностей, позитивна мотивація, взаємна лояльність, інтеграція дій, обмін інформацією, узгодженості виховних впливів, активність і систематичність партнерської взаємодії. *Принцип взаємної довіри* ґрунтується на спільному ухваленні рішень, прийнятті цінностей, якими керуються партнери, самовідданості й особистому внеску в реалізацію спільної мети. *Принцип*

взаємного визнання прав, компетенцій і компетентностей передбачає рівноправність освітніх партнерів, визначення прав і компетенцій для виконання завдань розвитку і виховання дітей дошкільного віку. *Принцип позитивної мотивації* передбачає добровільну участь суб'єктів взаємодії у різних формах співпраці. *Принцип взаємної лояльності* означає, що суб'єкти партнерської взаємодії мають бути чесними, порядними, дотримуватися узгоджених принципів і домовленостей, моральних норм. *Принцип інтеграції дій* передбачає, що освітній процес у ЗДО буде більш ефективним і результативним, якщо партнери узгоджуватимуть свої дії та здійснюватимуть їх для досягнення спільно визначеної мети. *Принцип обміну інформацією* означає, що ідея партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків повинна базуватися на обміні інформацією про дитину. *Принцип узгодженості виховних впливів* передбачає тісну співпрацю суб'єктів партнерської взаємодії. *Принцип активності і систематичності партнерської взаємодії* передбачає активну участь фахівців дошкільної освіти і батьків у спільно визначеній та реалізованій діяльності, спрямованій на виховання і розвиток дитини дошкільного віку [4; 6].

У процесі розроблення моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців ми виходили з необхідності взаємодії усіх учасників освітнього процесу, тому модель поєднує таких **суб'єктів партнерської взаємодії**: фахівці дошкільної освіти, батьки, діти дошкільного віку.

Проектування моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців здійснено нами на основі поєднання *мотиваційного, змістового, діяльнісного, рефлексивного компонентів*. Зміст компонентів, критеріїв та показників моделі є основою партнерства, які забезпечують цілісність і результативність співпраці, дозволяють визначити сформованість та ефективність партнерської взаємодії суб'єктів за такими рівнями: початковий, середній, високий [6].

Початковий рівень характеризується недостатністю партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: низькою обізнаністю суб'єктів партнерської взаємодії щодо сучасних концепцій, програм, успішного досвіду партнерської взаємодії; поверховими уявленнями щодо ключових понять, стратегій і технік партнерської взаємодії.

Середній рівень характеризується локальною сформованістю партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: вибірковою обізнаністю суб'єктів партнерської взаємодії щодо сучасних концепцій, програм, успішного досвіду партнерської взаємодії ЗДО і батьків вихованців; частковим усвідомленням ключових понять, стратегій і технік партнерської взаємодії; ситуативною участю суб'єктів в освітній діяльності ЗДО; епізодичністю знань основ моделювання партнерської взаємодії; вибірковістю ресурсного забезпечення освітнього середовища ЗДО.

Високий рівень характеризується сформованістю партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: повною обізнаністю суб'єктів партнерської взаємодії щодо сучасних концепцій, програм, успішного досвіду партнерської взаємодії ЗДО і батьків вихованців; усвідомленням ключових понять, стратегій і технік партнерської взаємодії, активною участю

суб'єктів в освітній діяльності ЗДО; ґрунтовністю знань основ моделювання партнерської взаємодії та уміннями їх використовувати у практичній діяльності; повнотою добору необхідного технологічного інструментарію у роботі з батьками вихованців; високою мотивацією суб'єктів освітнього процесу до партнерської взаємодії; позитивним психоемоційним кліматом у ЗДО і сім'ях вихованців [6].

Визначальним елементом моделі є **педагогічні умови**, спрямовані на підвищення рівня сформованості партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців дітей дошкільного віку. На основі аналізу психолого-педагогічної та наукової літератури нами визначено такі педагогічні умови партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: визначення цільових установок партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців (персональна відповідальність, автономність, спільний пошук, взаємна зацікавленість); організація інформаційно-просвітницької роботи ЗДО з батьками вихованців; формування готовності фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців до партнерської взаємодії [2; 6].

На основі результатів теоретичного й експериментального пошуку, здійсненого В. Кириченко [3], нами визначено **етапи** розроблення й упровадження моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців, а саме: визначення цільових установок, вибір стратегії, планування, реалізації, моніторингу та корекції (педагогічної рефлексії та оцінки).

Визначення цільових установок. На цьому етапі партнерська взаємодія фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців передбачає вивчення мікроклімату та умов сімейного виховання, виховного потенціалу сім'ї, типів стосунків між суб'єктами партнерської взаємодії, типології батьків, спільного дозвілля сім'ї, форм і методів, які застосовуються у вихованні дітей, педагогічної культури батьків, рівня батьківського контролю, готовності суб'єктів до партнерської взаємодії.

Вибір стратегії передбачає: аналіз стану партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців, вибір стратегій і технік партнерської взаємодії; аналіз сильних і слабких сторін обраних стратегій, можливостей і потенційних загроз (SWOT-аналіз); визначення загальної мети, конкретних завдань і очікуваних результатів; розроблення плану дій з виконання завдань і досягнення результатів.

Планування. На основі результатів діагностування розробляється тематика індивідуальних і групових консультацій, тренінгових занять, майстер-класів для батьків, днів відкритих дверей у ЗДО, створюються інформаційно-освітні ресурси з використанням засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій з метою забезпечення функціонування і розвитку ЗДО як відкритої соціально-педагогічної системи тощо.

Діяльність. Організовується робота батьківського клубу «Відповідальне батьківство», надається допомога дітям у батькам у проєктній діяльності освітнього і соціального спрямування, створенні портфоліо творчих досягнень дитини; проводяться презентації, реалізуються проєкти.

Моніторинг та корекція передбачає: **моніторинг системи** (діагностування й аналіз результатів, виявлення неефективних елементів партнерської взаємодії і визна-

чення причин її неефективності); **аналіз та погодження змін** (обговорення результатів спільної роботи; формулювання пропозицій, визначення конструктивних стратегій і технік); **корекцію, внесення змін** (усунення виявлених невідповідностей, організація системи узгоджених впливів, визначення засобів та шляхів їх усунення) [3].

Зміст моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців представлений в інформаційно-методичному забезпеченні програми підготовки співпраці з батьками», науково-методичному комплексі «Партнерська взаємодія фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців» (у 4-х частинах), інформаційно-освітніх ресурсах інформаційної системи КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» «Нормативно-правове і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу», інформаційно-методичних збірниках «Методичний порадник: 2019/2020 навчальний рік», випусках спеціалізованого педагогічного видання департаменту освіти Київської облдержадміністрації і КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» «Інформаційно-методичний збірник», фахового електронного видання «Народна освіта», інституційних репозитаріях.

Для реалізації змісту моделі підбрано: **методи**: аналіз ситуацій, діалог, дискусія, діагностування, моделювання, портфоліо; **форми**: бесіди, «круглий стіл», тренінгові заняття, майстер-клас, презентація, тематичні консультації за участю спеціалістів, день відкритих дверей, електронне листування, виставки, батьківський клуб, конференція для батьків, семінари-практикуми тощо) та **засоби** (інноваційні технології, ресурсне забезпечення партнерської взаємодії, медіаосвіта).

У процесі партнерської взаємодії використовуються різні **стратегії** поведінки особистості, зокрема: уникнення, суперництво, компроміс, співробітництво, пристосованість (поступливість), асертивність. **Уникнення** пов'язане зі спробою уникнути конфлікту, не надаючи йому великого значення. **Суперництво** (боротьба, примушування) проявляється у наполегливому безкомпромісному відстоюванні інтересів, використанні всіх доступних засобів для досягнення результату. **Компроміс** передбачає поступки обох сторін. **Співробітництво** характеризується прийняттям спільного рішення обома сторонами, що дозволяє зрозуміти причини непорозуміння і віднайти вихід із кризи. **Пристосованість (поступливість)** передбачає готовність одного суб'єкта поступитися своїми інтересами з метою збереження взаємовідносин. **Асертивність** виявляється в уважному ставленні до себе і до партнерів, передбачає здатність людини відстоювати свої інтереси і досягати своїх цілей, не порушуючи права й інтереси інших людей [7].

Гармонізації партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців сприяють такі **позиції і техніки**: **позиції у взаємодії** (позиція зверхності: «Я – над іншими»; позиція підпорядкованості: «Я – знизу»; партнерська позиція: «Я – нарівні»); **педагогічні техніки встановлення партнерської взаємодії** (техніки самопомоги педагогу, прийняття себе, підтримки себе); **техніки позитивного звертання** («Я-висловлювання», надихання, схвалення, спонукання); **комбінації технік** (надихання – схвалення; надихання – спонукання; спонукання

– схвалення; *техніки підтримки сил і можливостей* (підтримки віри в себе; відновлення віри в свої сили; вираження віри в можливості суб'єкта партнерської взаємодії).

Результатом формування партнерської взаємодії у системі «фахівці дошкільної освіти – батьки вихованців» є: формування потреби в партнерській взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців; створення безпечного і комфортного середовища освітньої діяльності в ЗДО; оволодіння навичками партнерської взаємодії в системах «фахівці дошкільної освіти – батьки вихованців», «батьки вихованця – батьки вихованця», «батьки вихованця – дитина дошкільного віку»; формування нових цінностей суб'єктів партнерської взаємодії на засадах демократичності [2; 6].

Висновки і перспективи. У результаті проведеного наукового пошуку теоретично обґрунтовано модель партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і

батьків вихованців, яка поєднує концептуальний, інформаційно-аналітичний, діяльнісний, результативний блоки. Охарактеризовано компоненти, критерії, показники і рівні сформованості партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців. Визначено педагогічні умови, етапи, зміст, форми, методи і засоби, стратегії і техніки партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у підборі та розробленні діагностичного інструментарію для визначення сформованості партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців, розробленні інформаційно-методичних матеріалів щодо впровадження моделі партнерської взаємодії в практику роботи закладів освіти, напрацювання проєктів концепцій, програм, положень з питань партнерської взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деснова І. С. Формування педагогічної культури батьків дітей раннього віку в умовах дошкільного навчального закладу: дис.... канд. пед. наук: 13.00.08. Ялта, 2011. 185 с.
2. Оніпко В. Розвиток партнерських взаємин між викладачами і студентами на кафедрі ВНЗ III-IV рівня акредитації//Витоки педагогічної майстерності. 2014. Випуск 14. С. 193-201.
3. Партнерська взаємодія у формуванні просоціальної поведінки учнів ЗНЗ//Формування просоціальної поведінки учнів в умовах превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу: монографія/В. І. Кириченко, О. О. Єжова, В. Б. Нечерда, Т. В. Тарасова, О. Л. Хомич; за заг. ред. канд. пед. наук, ст. наук співроб. Кириченко В. І. Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2016. С. 50-59.
4. Перепелюк І. Р. Організаційно-педагогічні умови партнерства дошкільного навчального закладу і сім'ї в республіці Польща//дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук [рукопис]: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Івано-Франківськ, 2018. 265 с.
5. Попова І., Малина Л., Зякіна А. Современные модели взаимодействия образовательного учреждения с семьей//Воспитательная работа в школе. 2012. № 6. С. 72-80.
6. Стадник Н. В., Матушевська О. В. Партнерська взаємодія фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: науково-методичний комплект: у 4-х частинах/Концептуальні засади партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: науково-методичний посібник. КНЗ КОР «КОІ-ПОПК». Біла Церква. 2019. Частина 1. 50 с.
7. Стратегії поведінки особистості в міжособистісному конфлікті. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/4116/86/>.
8. Цуркан Т. Г. Формування педагогічної культури батьків молодших школярів у взаємодії сім'ї і школи: дис.... канд. пед. наук: 13.00.07. Чернівці, 2018. 340 с.

REFERENCES

1. Desnova, I. S. Formation of pedagogical culture of parents of children of early age in the conditions of preschool educational institution: diss.... Cand. ped. Sciences: 13.00.08. Yalta, 2011. 185 p.
2. Onipko, V. Development of partnership interaction between teachers and students at the department of universities of the III-IV level of accreditation//Origins of pedagogical skill. 2014. Issue 14. P. 193-201.
3. Partnership interaction in the formation of the prosocial behavior of pupils of comprehensive educational institution//Formation of the prosocial behavior of pupils in the conditions of preventive educational environment of a comprehensive educational institution: [monography]/V.I. Kirichenko, O.O. Ezhova, V.B. Necherda, T.V. Tarasova, O. L. Khomich; for the total. ed. Cand. ped. Sciences, Art. Sciences. Coll. Kirichenko V.I. Ternopil: LLC «Terno-graph», 2016. P. 50-59.
4. Perepelyuk, I.R. Organizational and pedagogical conditions of partnership between a preschool institution and a family in the Republic of Poland//diss... Cand. ped. Sciences [manuscript]: special. 13.00.01 «General Pedagogy and History of Pedagogy». Ivano-Frankivsk, 2018. 265 p.
5. Popova, I., Malina L., Zyakina A. Modern models of interaction of educational institution with family//Educational work in school. 2012. № 6. P. 72-80.
6. Stadnik, N.V., Matushevska. O.V. Partnership interaction between preschool education specialists and parents of pupils: scientific and methodological kit: in 4 parts/Conceptual principles of partnership interaction between preschool education specialists and parents of pupils: scientific and methodological manual. MEI KRC KRIPEPS. Bila Tserkva. 2019. Part 1. 50 p.
7. Strategies of behavior of personality in interpersonal conflict. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/4116/86/>.
8. Tsurkan, T.G. Formation of pedagogical culture of parents of younger pupils in the interaction of family and school: diss.... Cand. ped. Sciences: 13.00.07. Chernivtsi, 2018. 340 p.

Theoretical justification of the model of partnership interaction between preschool education professionals and parents

N. V. Stadnik, O. V. Matushevska, Yu. O. Volynets

Abstract. The theoretical foundations of the model of partnership interaction between specialists of preschool education and parents of pupils are justified, which combines conceptual (purpose, tasks, scientific approaches, principles, subjects of partnership interaction), informational-analytical (components, criteria, indicators and levels of formation of partnership interaction of educators and parents of pupils), activity (pedagogical conditions, stages, content, forms, methods and means, strategies and techniques of partnership interaction between specialists of preschool education and parents of pupils), resultant blocks.

Keywords: *partnership interaction; model of partnership interaction between preschool education professionals and parents; components, criteria, indicators and levels of partnership interaction between preschool education professionals and parents of pupils.*